

HRVOJE VRGOČ (1932.- 2023.)

predsjednik Hrvatskog pedagoško-književnog zbora s do sada najdužim mandatom (1986.-2008.)

Napustio nas je zauvijek Hrvoje Vrgoč, istaknuti pregalac učiteljske profesije, ostavivši značajan trag u hrvatskom školstvu, a posebno u Hrvatskom pedagoško-književnom zboru. Preminuo je u Zagrebu 21. listopada u 91. godini života, ispraćen na posljednji počinak 26. listopada 2023. i pokopan u obiteljskoj grobnici na Mirogoju.

Za života je Hrvoje Vrgoč obavljao razne profesionalne dužnosti u obrazovnom sustavu: učitelj u osnovnoj školi, prosvjetni savjetnik, direktor fonda za financiranje osnovnog obrazovanja, ravnatelj Zavoda za školstvo. Bio je uz to i sveučilišni profesor, pisac i urednik više knjiga, stručni aktivist u raznim područjima obrazovanja, no u povijesti će školstva najviše ostati zapamćen kao iznimno agilna član i predsjednik Hrvatskog pedagoško-književnog zbora, najstarije učiteljske udruge u Hrvatskoj i jedne od naših najstarijih stručnih udruga uopće, koje kontinuirano rade od osnutka u 19. stoljeću do danas. Na čelu HPKZ-a najdugovječniji je njegov predsjednik od osnutka udruge 1871.

Za predsjednika HPKZ-a izabran je 1986. god. u turbulentno vrijeme jasnih nagovještaja raspada Jugoslavije. Prije toga stekao je iskustvo kao član upravnog odbora te tajnik udruge (1982. – 1983) i njen višegodišnji aktivist. Predsjednikom je bio neprekidno 22 godine uzastopce, izabran u sedam izbornih ciklusa. Značajan izazov za njega bila je tranzicija udruge iz socijalističkog u demokratski društveni sustav, što je proveo mudro i bezbolno, uvodeći promptno u rad vrijednosti neovisne Hrvat-

ske. Nazivu udruge vraćen je pridjev „Hrvatski“ (do tada PKZ), izbačen u doba socijalizma, a i izvorno ime časopisu „Napredak“ (u vrijeme Jugoslavije promijenjeno je u „Pedagoški rad“). HPKZ je od saveza pedagoških društava promjenom statuta postao jedinstvena „udruga pedagoga i drugih prosvjetnih djelatnika“ s ograncima u više hrvatskih gradova te više sekcija i drugih oblika rada. Kongresi pedagoga iz socijalističkog vremena (Varaždin 1980., Dubrovnik 1988.), preimenovani su u sabor pedagoga (Opatija, 1996.). Nastavio je organizirati svake godine Školu pedagoga, koja je bila među najznačajnijim stalnim skupovima stručnog usavršavanja obrazovnih stručnjaka počevši od 1975. godine. Organizirao je 24 škole pedagoga i na većini bio uvodni predavač te će po toj aktivnosti ostati posebno zapamćen. U obrazovnoj politici osobito se istakao u razdoblju 2000. – 2003. (Vlada Ivice Račana, ministar prosvjete Vladimir Strugar) kad je, autoritetom predsjednika HPKZ-a, kao predsjednik Prosvjetnog vijeća Ministarstva prosvjete i športa, operativno vodio brojnu skupinu stručnjaka te kao izvršni urednik potpisao *Koncepciju promjena odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj* (2002.) koja je pretočena u prijedlog prvog ozbiljnijeg zakona o reformi obrazovanja u neovisnoj Hrvatskoj, ali koji nikada nije usvojen zbog političkih neslaganja među vladajućim strankama.

Vrgoč je HPKZ, kao i druge poslove, vodio iznimnom energijom. Bio je član uredništva i glavni urednik pedagoškog časopisa „Napredak“, urednik brojnih izdanja udruge i kroničar njenih aktivnosti. HPKZ i školstvo nazivao je, uz obitelj, svojim glavnim ljubavima i u tome bio dnevno angažiran. Aktivan rad u udruzi morao je napustiti zbog teške bolesti te je ostavku na predsjedničku dužnost dao na skupštini HPKZ-a 25. rujna 2008. Njegovim odlaskom završeno je dugogodišnje razdoblje HPKZ-a kao stručne udruge pedagoga (koji su 2003. osnovali i posebno Hrvatsko pedagoškijsko društvo a, što valja ovdje zabilježiti, dio njih se u tim teškim danima njegova odlaska prema njemu odnosio posve neprimjereno). Podizanjem predškolskog i učiteljskog studija na sveučilišnu razinu, prestao je monopol pedagoga na upravljanje HPKZ-om, koji je promjenom statuta ponovo postao, kao u vrijeme osnivanja, udruga učitelja, odnosno svih djelatnika u odgoju i obrazovanju od predškolskog odgoja do visokog obrazovanja. „Napredak“ se od časopisa za pedagogiju transformirao u časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju.

Životni put Hrvoja Vrgoča potvrđuje njegovu iznimnu radnu energiju, upornost i hrabrost u vlastitom profesionalnom i društvenom afirmiranju i probijanju kroz često nesklone okolnosti. Rođen je 22. lipnja 1932. u Slavonskom Brodu (tada Brod na Savi), gdje je završio osnovnu školu, a nižu gimnaziju u Donjem Miholjcu 1946. God. 1951. diplomirao je na Učiteljskoj školi u Osijeku, a 1962. na Višoj pedagoškoj školi u Novom Sadu kao nastavnik povijesti i zemljopisa. God. 1965. diplomirao je na Fakultetu industrijske pedagogije u Rijeci, god. 1976. postaje magistar financij-

skih znanosti, a god. 1981. na Pravnom fakultetu u Zagrebu obranio je doktorsku disertaciju iz ekonomije po čemu postaje jedan od rijetkih stručnjaka ekonomike obrazovanja u Hrvatskoj. Pedagoški fakultet u Rijeci izabrao ga je 1992. za redovitog profesora u području pedagogije. Više kolegija iz ekonomike obrazovanja predavao je na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Nakon teškog ratnog djetinjstva i školovanja radi kao učitelj u nekoliko sela požeškog kraja i kao predmetni nastavnik u Požegi. Potom je u Požegi gradski referent za prosvjetu i kulturu, a odatle odlazi u Ivanić Grad na mjesto referenta za obrazovanje u poduzeću „Građevinar“. God. 1968. zapošljava se kao prosvjetni savjetnik u Zavodu za prosvjetno-pedagošku službu Zagreba, nadležan za više tadašnjih općina. Potom postaje državni dužnosnik izborom za prvog tajnika Republičke samoupravne interesne zajednice odgoja i osnovnog obrazovanja (RSIZ, tadašnji fond za financiranje osnovnog školstva), što u potpunosti odgovara njegovom usmjerenju prema ekonomici obrazovanja. God. 1977. postaje savjetnikom za društveno-ekonomske odnose u odgoju i obrazovanju u novoosnovanom jedinstvenom Republičkom zavodu za prosvjetu. Sljedeće je godine tajnik Zajednice prosvjetno-pedagoške službe, od 1989. je vršitelj dužnosti direktora Zavoda za unapređivanje odgoja i obrazovanja, a od 1990. do 1992. prvi je direktor Zavoda za školstvo u neovisnoj Hrvatskoj te zatim odlazi u mirovinu.

Uz profesionalne poslove vrlo je aktivan u sredinama u kojima živi. U požeškom kraju osniva kulturno-umjetničko društvo Sloga, sudjeluje u osnivanju ogranka Matice hrvatske te surađuje s Požeškim listom i Glasom Slavonije. U Ivanić Gradu sudjeluje u raznim prosvjetnim tijelima i udrugama. Kao znanstvenik je sudionik više znanstvenih projekata te piše tekstove o financiranju obrazovanja, razvoju školskog sustava, radu školskih pedagoga, građanskom odgoju i dr. te objavljuje u novinama i časopisima iz tih područja (*Pedagoški rad / Napredak, Školske novine, Financijska praksa, Život i škola*). U više časopisa član je uredništva (*Roditelji i škola, Obrazovanje i rad, Ekonomika obrazovanja*). Uredio je veći broj izdanja Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu, HPKZ-a i dr. Zabilježeno je da je autor 48 knjiga, od kojih 38 u izdanju HPKZ-a, te da ima ukupno više od 300 autorskih bibliografskih jedinica.

Na posljednjem ispraćaju na Mirogoju od Hrvoja Vrgoča oprostili su se Ante Bežen u ime HPKZ-a i Stjepan Stanišić u ime suradnika i prijatelja iz prosvjetno-pedagoške službe. Diraljive riječi uputila je i kći Dubravka evocirajući uspomene na nezaboravne obiteljske dane života s njim i majkom Danicom. Ispraćen je s katoličkim pogrebnim obredom.

Ante Bežen

